

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARGA CHET TILLARINI O'RGATISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

**Muminova Gulasal
Baxodirovna**

QDU o'qituvchisi

**Mahmudova Vasilaxon
Yusufbek qizi**

QDU talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tillarini o'rgatish jarayonida zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish masalalari yoritilgan. Tadqiqotda bolalarning yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda interfaol metodlar, o'yin texnologiyalari, multimediya vositalari hamda kommunikativ yondashuvning ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, chet tillarini erta yoshdan o'rgatishning samaradorligini oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, chet tili, pedagogik texnologiya, interfaol metodlar, o'yin texnologiyalari, kommunikativ yondashuv, AKT.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida chet tillarini bilish shaxsning intellektual va kasbiy rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Shu boisdan ham O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimida chet tillarini o'rgatish masalasiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, maktabgacha ta'lim tizimida chet tillarini erta yoshdan o'rgatish orqali bolalarda tilga nisbatan qiziqish uyg'otish, kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirish muhim vazifa etib belgilangan. Maktabgacha yosh davri bolaning nutqiy, kognitiv va psixologik rivojlanishida eng muhim bosqich hisoblanadi. Aynan shu davrda bola yangi tovushlarni tez qabul qiladi, eslab qolish qobiliyati yuqori bo'ladi va chet tilini tabiiy muhitda o'zlashtirish imkoniyati kengayadi. Shuning uchun mazkur yosh bosqichida chet tillarini o'rgatishda an'anaviy usullardan ko'ra, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash katta ahamiyat kasb etadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologik xususiyatlari. Maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologik xususiyatlarini hisobga olmasdan turib, chet tilini samarali o'rgatish mumkin emas. Ushbu yoshdagi bolalarga quyidagi jihatlar xos:

- e'tiborning barqaror emasligi;
- o'yin faoliyatining yetakchi o'rin egallashi;
- taqlid qilishga moyillik;

- obrazli tafakkurning ustunligi;
- ijobiy emotsiyalar orqali tez o'rganish.

Shu sababli chet tilini o'rgatish jarayoni qiziqarli, jonli va o'yin asosida tashkil etilishi lozim. Texnologiyalar esa aynan mana shu ehtiyojlarni qondirishga xizmat qiladi.

Maktabgacha ta'limda chet tillarini o'rgatishning zamonaviy texnologiyalari

1. O'yin texnologiyalari. O'yin texnologiyalari maktabgacha yoshdagi bolalar uchun eng samarali metodlardan biri hisoblanadi. Chet tilini o'rgatishda quyidagi o'yin turlaridan foydalanish mumkin:

- rolly o'yinlar;
- harakatli o'yinlar;
- didaktik o'yinlar;
- musiqali va ritmik o'yinlar.

Masalan, ranglar, hayvonlar yoki kundalik buyumlarni o'rgatishda rasmlar va harakatlar bilan bog'langan o'yinlar bolalarda so'z boyligini tez oshiradi.

2. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT). Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari chet tilini o'rgatishda keng imkoniyatlar yaratadi. Jumladan:

- multimediali taqdimotlar;
- animatsion videolar;
- interfaol ilovalar;
- audio materiallar.

AKT vositalari yordamida bolalar tovushlarni to'g'ri talaffuz qilishni o'rganadilar, eshitish orqali idrok etish qobiliyati rivojlanadi.

3. Kommunikativ yondashuv. Kommunikativ yondashuv chet tilini muloqot vositasi sifatida o'rgatishga asoslanadi. Bu yondashuvda grammatik qoidalardan ko'ra, nutqiy faoliyatga ustuvorlik beriladi. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan quyidagi mashg'ulotlar samarali hisoblanadi:

- qisqa dialoglar;
- savol-javoblar;
- kundalik vaziyatlarni sahnalashtirish.

4. CLIL texnologiyasi elementlari. CLIL (Content and Language Integrated Learning) texnologiyasining ayrim elementlarini maktabgacha ta'limda qo'llash mumkin. Masalan, sanash, ranglar, tabiat hodisalari kabi mavzularni chet tilida o'rgatish bolalarda tilni tabiiy o'zlashtirishga yordam beradi.

Chet tilini o'rgatishda multimedia vositalarining ahamiyati. Multimedia vositalari (audio, video, animatsiya) bolaning bir vaqtning o'zida ko'rish, eshitish va harakat qilish faoliyatini faollashtiradi. Natijada:

- ma'lumotni eslab qolish darajasi oshadi;
- mashg'ulotlar qiziqarli bo'ladi;
- bolaning mustaqil o'rganishga bo'lgan motivatsiyasi kuchayadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tillarini o'rgatishda quyidagi tavsiyalarga amal qilish maqsadga muvofiq:

1. Faoliyat qisqa va mazmunli bo'lishi lozim.
2. Har bir yangi so'z vizual va harakat bilan mustahkamlanishi kerak.

3. Texnologiyalar bolaning yoshiga mos bo'lishi shart.
4. Rag'batlantirish va ijobiy baholash muhim ahamiyatga ega.
5. Ota-onalar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish zarur.

Bolalarda ingliz tilini o'qitishda tarbiyalanuvchilarni yosh va psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda, ulardagi chet tilini o'zlashtirishga bo'lgan qiziqish, ehtiyojni to'la qondirishga yordam beruvchi pedagogik texnologiyalarga asoslangan zamonaviy didaktik ishlanmalarni tayyorlash va ularni amalga oshirishning mustahkam mexanizmini ishlab chiqish muaommoning amaliy yechimini ta'minlaydi. Yosh bolalarni ingliz tilini o'rganish uchun qiziqarli va rag'batlantiruvchi turli vaziyatlar hosil qilish va bolalarni unda faol ishtrok etishlarini ta'minlash barcha mavjud imkoniyatlardan foydalanish ayniqsa muhim ahamiyatga ega. Bolaning tayyorligi har qanday bola alohida shaxs individ hisoblanadi, tabiiyki ulardagi rivojlanish bosqichlari ham bir biridan farq qiladi. Psixologlarning fikricha bolani erta yoshdan gapirishga majbur qilish yoki uni tengdoshlariga qiyoslab rivojlantirishga harakat qilish ko'p hollarda aks ta'sirini beradi va yaxshi bo'lmagan natijalarga olib keladi. Maktab yoshidagi bolalarga chet tilini o'rgatishda psixologik-pedagogik xususiyatlarni, ya'ni ularning qiziquvchanliklarini va serhafsalliklarini inobatga olish lozim. Shuningdek, bolalar uzoq muddat davomida o'z diqqatlarini bir turdagi faoliyatga qarata olmasliklarini yodda tutish zarur.

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tillarini o'rgatishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. O'yin texnologiyalari, AKT, kommunikativ yondashuv va multimediya vositalari bolaning tabiiy rivojlanishiga mos holda til o'rganish jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Ushbu texnologiyalarni to'g'ri va maqsadli qo'llash orqali maktabgacha ta'lim tizimida chet tillarini o'rgatishning sifatini yangi bosqichga ko'tarish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Maktabgacha ta'lim metodikasi. – Toshkent, 2022.
2. Harmer J. *How to Teach English*. – London, 2019.
3. Richards J.C., Rodgers T.S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. – Cambridge, 2020.
4. N. Xodjayev. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – Toshkent, 2021.
5. T.Z. Jumanovna-Международный междисциплинарный исследовательский журнал Galaxy, 2022 - giirj.com МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ GALAXY (GIIRJ) ISSN (E): 2347-6915 Том. 10, выпуск 11, ноябрь. (2022) 538 ОРГАНИЗАЦИЯ Страница 1 ГАЛАКТИКА .
6. Jumanovna-Toshmatova, Zamiraxon. "OILADA FARZANDLAR O'ZARO MUNOSABATLARI XUSUSIYATLARI." *Scientific article* 1.1 (2024).